

Романів С.Р.

к.е.н., доцент,

Федоронько Н.І.

к.е.н., ст.викладач,

Тернопільський національний економічний університет, м.Тернопіль

ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Сучасний процес управління підприємством вимагає спеціального аналізу і глибокого проектного обґрунтування - складної системи взаємопов'язаних заходів, які повинні бути розроблені і обґрунтовані за допомогою розвинутого науково-методичного інструментарію, нових підходів до розгляду комплексу завдань, які ставляться перед інформаційним середовищем. Слід зазначити, що в процесі такого дослідження необхідно розрізняти два поняття - "інформація" і "дані". Зокрема, Пушкар М.С. зазначає, що дані можна охарактеризувати як потенційну інформацію. Якщо дані використовуються для прийняття рішення зразу ж, то вони перетворюються в інформацію[2, с.26].

Суттєвим моментом у дослідженні інформаційних проблем управління є визначення місця облікової інформаційної підсистеми у загальній управлінській системі. При цьому сутність управлінського обліку полягає у наданні інформації, яка необхідна чи може знадобитися менеджерам у процесі управління підприємницькою діяльністю. Зауважимо, що формування концепції управлінського обліку на вітчизняних підприємствах вимагає дослідження зарубіжного досвіду щодо її застосування. При цьому необхідне пізнання і осмислення даної категорії у всій її складності та різних аспектах: причинах виникнення, історичних і національних особливостях, динаміці, суті, структурі і основних елементах; тенденціях і перспективах розвитку, невирішених проблемах.

Термін “управлінський облік” сьогодні застосовується в якості нормативного як у вітчизняній, так і в міжнародній обліковій практиці. Згідно із законодавством України внутрішньогосподарський (управлінський) облік - це система обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством [1]. В документах Національної федерації бухгалтерів США управлінський облік трактується як процес пізнання, оцінки, накопичення, аналізу, підготовки, тлумачення і повідомлення фінансової інформації, яка використовується управлінським апаратом для планування, визначення вартості і контролю в рамках підприємства. Звідси випливає, що управлінський облік - це обліковий метод, який готує фінансову інформацію для здійснення підприємством функцій планування, контролю і прийняття рішень. На наш погляд, вищепредставлені визначення є не досить чіткими, тому що не вказують на об'єкт дослідження управлінського обліку. Крім того, на етапі прийняття рішень адміністрація користується не тільки обліковою, але й різноплановою інформацією.

Узагальнивши різні точки зору, управлінський облік представимо як інтегровану систему обліку, яка займається плануванням, контролем та аналізом витрат і доходів у сфері постачання, виробництва і збуту готової продукції, систематизуючи в своїй основі фінансову та нефінансову інформацію для прийняття управлінських рішень. Оскільки основним завданням управлінського обліку є поточне оперативне управління фінансово-господарською діяльністю підприємства в розрізі усієї його структури від вищих до найнижчих ланок управління, то дана система обліку наближена до об'єкта управління територіально і за часом. При цьому в системі управління управлінський облік створює інформацію: - для контролю через кількісне співставлення фактичних результатів підприємства з розрахунковими у відповідності з його організаційною структурою чи сегментами підприємства; - для надання допомоги у прийнятті управлінських рішень і в плануванні через кількісні дані для оцінки альтернативного напрямку дій.

Управлінський облік як організована інформаційна система є цілісним механізмом з обміну інформацією. У цій системі існують, як правило, три форми обміну інформацією: 1) інформація про завдання від начальника до підлеглого (нижчестоящого) менеджера і навпаки, від підлеглого до начальника про виконання завдань в реальному масштабі часу; 2) періодичні звітні зведення і огляди, що розглядають загальний стан виконання планових завдань; 3) неформальне обговорення стану справ і ходу виконання поставлених завдань.

Система управлінського обліку – це комплексне вирішення завдань з управління доходами і витратами, грошовими потоками, оборотними засобами і капітальними вкладеннями, тобто фінансовою діяльністю підприємства. Система управлінського обліку забезпечує необхідну інформацію: а) для бюджетно-кошторисного планування і нормування; б) для контролю за виконанням кошторисів, нормативів та інших планових показників[2].

Слід зазначити, що ефективність ведення управлінського обліку залежить від вибору його методики (підходів до оцінки активів, способів калькулювання витрат тощо), відображеної в документах організаційного характеру (наказах, розпорядженнях керівництва). Ці документи обов'язкові для спеціалістів, що працюють в системі управлінського обліку, а також для всіх, хто використовує у своїй роботі облікові дані. Сукупність документів, що регламентують методику ведення управлінського обліку, складають облікову політику в частині управлінського обліку, де відображені методичні та організаційні аспекти функціонування системи управлінського обліку.

Література

1. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р.
2. Пушкар М.С. Управлінський облік / М.С.Пушкар.-Тернопіль, 1997.- 160с.